

Priskrisen i Nicaragua

Under mina besök i norra Nicaragua, särskilt i Madrizregionen har jag upptäckt att köket står oanvänt i nästan hälften av hushållen även när det borde vara tid att förbereda mat för familjen. Detta är ingen tillfällighet då de avlägsna byarna i området tillhör de allra fattigaste områdena i Nicaragua. Många av invånarna lever på under två dollar om dagen vilket inte är tillräckligt för att uppfylla en människas basbehov, inte ens för att hålla borta hungern.

Ekonomiska analyser och ett hungrigt folk

Ekonomer, Världsbanken och den nicaraguanska staten gör alla sina egna analyser av andelen fattiga som lever i Nicaragua. Detta påverkar hur stor del av den nicaraguanska befolkningen som anses leva i fattigdom. I tidningen *El Observador Económico* tog Florencia Castro-Leal från Världsbanken upp att den nicaraguanska staten har bytt metod att beräkna fattigdom. De räknar på inkomst när det enligt henne bör beräknas efter konsumtionen vilket är en av de metoder som Världsbanken använder sig av för att beräkna fattigdom. En annan aspekt är att staten har höjt fattigdomsgränsen vad gäller konsumtion av kalorier per dag från 2187 till 2241 kalorier vilket är en annan indikator för att beräkna fattigdom. Detta har gjort att antalet fattiga i de senaste beräkningarna har ökat från tidigare års uträkningar.

Enligt Florencia är det största framsteget att man har lyckats minska andelen som lever i extrem fattigdom. Hon menar dock att Nicaragua kommer att fortsätta vara ett fattigt land av främst två skäl. För det första den låga utbildningsgraden. I Nicaragua är medelskolgången två till tre år lång på landet och cirka fem år i städerna. För att kunna ta sig ur fattigdom krävs i regel minst elva års skolgång och det har endast 28 procent av befolkningen. För det andra saknas det investeringar i landet för att öka den ekonomiska tillväxten. Enligt arbetsmarknadsministern Jeaneth Chávez är den totala inflationen på 13 procent och ekonomin beräknas växa tre eller fyra punkter.

Medan statistiken räknas ut och analyseras har situationen i de nicaraguanska hemmen förvärrats. Glappet mellan inkomst och kostnader är enorm. Ett av de vanligaste samtalsämnen på gator och torg är just om hur svårt det är att få ekonomin att gå ihop och situationen blir bara värre och värre.

NYHETER från NICARAGUA

Nr 2-2008

Årgång 28

Nyheter från Nicaragua ges ut av

Vänskapsförbundet
Sverige – Nicaragua

Tegelviksgatan 40

116 41 Stockholm

Tel.: 08-642 08 81

e-post: info@vfn.se

www.vfn.se

Ansvarig utgivare: Lasse Wallin

Redaktion: Caroline Johansson,
Ingvar Enghardt, Sofía Sánchez,
Lasse Wallin och Jennie Wangel

Medarbetare i Nicaragua:

Erich Chavarría Urbina

Redaktionen ansvarar ej för signerade artiklar.

Omslagsfoto: Rebecka Schoffa

Foto sista sidan: Sofía Sánchez, "Tipi Tapa"

Prenumeration: 75 kronor per år (4 nr).
Tidningen ingår i medlemsavgiften för VFSN.
Avgiften är 200 kronor per år.

Medlemsavgift eller prenumerationsavgift
kan sättas in på VFSNs PG-konto **87 06 91-3**

Verkligheten; hushållens inkomster matchar inte utgifterna

Jag träffar Martha, en ung kvinna med mer än tre års erfarenhet av att göra opinionsundersökningar i landet, för att fråga vad hennes erfarenheter är kring hur de människor hon frågar ser på den ekonomiska situationen. Hon svarar att det finns två frågor som de alltid ställer i sina opinionsundersökningar, dels "hur anser du att landets ekonomi är?" Där kan tre olika svar ges, antingen bra, dåligt eller medel.

Dels “hur anser du att din familjs ekonomi är?” med samma tre svarsalternativ. På den första frågan svarar 60 procent att ekonomin är dålig och på den andra frågan svarade 70 procent att ekonomin är dålig. Befolkningens inställning till både sin egen och samhällets ekonomi är alltså att den inte är på väg uppåt.

Ekonomen Martinez Cuenca skriver i en artikel att den rikaste halva av den nicaraguanska befolkningen står för 77 procent av den totala konsumtionen i landet medan den fattigaste halvan står för 23 procent av konsumtionen. Han fortsätter med att skriva att de tio procenten av de rikaste hushållen konsumerar tolv gånger mer än de fattigaste tio procenten av befolkningen.

I februari i år bestämde staten, fackföreningarna och näringslivet att minimilönen skulle fastställas till 98 dollar i månaden. Nu skall en ny minimilön fastställas eftersom det enligt lag skall göras en gång i halvåret. En indikator som man då ska ta hänsyn till är prisbasbeloppet, eller “canasta básica” som det kallas på spanska, vilket ordagrant översatt betyder “baskorgen”. En annan aspekt som också skall tas med i beräkningen är den ekonomiska tillväxten.

Olika delar av näringslivet föreslår att lönerna skall fastställas med hänsyn till tillväxten i de olika sektorerna. Arbetsmarknadsministrarnas förslag att höja minimilönen med 13 procent stämmer inte överens med beräknade inflationen för de kommande sex månaderna och delar av fackföreningsrörelsen föreslår en 53 procentig justering.

Utdelning av “mat för arbete” inom ramen för PMA-projektet.

I dagsläget är alltså minimilönen 98 dollar och i regel ligger lönerna i den formella sektorn på 140 dollar i månaden. För statligt anställda såsom lärare och anställda inom hälsovården ligger lönerna i regel lite högre men de överstiger inte 250 dollar. I dagsläget är värdet på “canasta básica” beräknat till 500 dollar, som uppenbarligen inte matchar medelinkomsterna i landet.

Vad ingår då i “canasta básica”? Totalt ingår 54 produkter som skall täcka baskonsumtionen i ett hushåll såsom mat (majs, ris, bönor, socker, salt, olja, kött, mjölkprodukter, ägg, kaffe, tortilla samt sex olika sorters grönsaker såsom tomat och lök). För övrigt räknas rengöringsprodukter och hygienartiklar in och vissa kostnader för klädesplagg. Kan detta köpas in för de löner som betalas ut? Som det framgår av beräkningarna ovan så går det inte runt, något man också förstår när man pratar med folk på gatan eller på marknaden. Hur gör man för att lösa underskottet mellan inkomster och “canasta básica”? I de fattiga familjerna satsar man på att lösa det allra mest basala av behov, föda. I det här fallet betyder inte föda alla de produkter som räknats upp ovan utan det som går att köpa för den lön man har och för vissa räcker det inte ens till bönor och ris för att göra “gallo pinto”.

Det näst viktigaste behovet är att betala resor för de som måste ta sig utanför byn för att arbeta. Eftersom det krävs mer än en lön för att täcka baskostnaderna måste flera arbeta och detta är en av de främsta anledningarna till att så få barn får chansen att gå i skolan mer än några år. Ytterligare ett skäl är att utbildning i sig är en utgift, trots att själva utbildningen är gratis. Att gå i skolan innebär en massa sidokostnader vad gäller böcker, stöd till reparationer av skolan etcetera. Även om det nu ska vara gratis har 16 år av neoliberal politik gjort att systemet med extrakostnader lever kvar i många skolor. På landsbygden tillkommer ytterligare en kostnad, nämligen den för resan till och från skolan.

Nicaragua behöver en bättre ekonomisk tillväxt och fler investeringar i de produktiva sektorerna. Fram tills nu har regeringen prioriterat sociala reformer såsom “Hambre Zero” (Noll Hunger), “Usura Zero” (Noll Ocker) och “Calles para el pueblo” (Gator för folket). Dessa program är en liten hjälp till att lösa den svåra situationen, men de som nås av programmen är inte de allra fattigaste och inte heller en majoritet av det nicaraguanska folket. Banken för produktionsstöd vars syfte är att ge stöd åt producenter har inte påbörjat sitt arbete, andelen nicaraguaner som migrerar till andra länder har ökat på grund av bristen på arbete. Under tiden blir den politiska situationen allt mer polariserad. Med kommunvalen som närmar sig väljer politikerna att engagera sig i valen och lägger de ekonomiska problemen åt sidan. En prioritering som det nicaraguanska folket inte har råd med.

Erich Chavarría

**Vänskapsförbundet
Sverige – Nicaragua
(VFSN)**

arbetar för en rättvisare värld med fokus på Nicaragua. Vi verkar i solidaritet med grupper i Nicaragua som på gräsrotsnivå kämpar för att avskaffa maktlöshet och fattigdom. För att möjliggöra detta stöder vi småprojektverksamhet i Nicaragua.

I Sverige arbetar vi med information och påverkan, deltar i debatter och samlar in pengar.

I Nicaragua och Sverige drivs verksamheten av övertygelsen om att världen går att förändra, att global rättvisa är möjlig.

**Du kan också bli
delaktig.**